

התחן המזדקר

סמל הוא כמעט מיני מזדקר חץ קשוח, דמוי איברמיני גברי, האמור לסמל את המפלגה החדשה. משמאל ומימין יש שני חיצים רפויים, האמורים לסמל את הליכוד והמערך.

המסר הסימלי: "המרכז הליברלי" הוא אכן במרכז הוירה, בין ימין ושמאל. אך זהו מסר מטעה. המרכז הליברלי הוא ימין. במרכז הברי מרכז אחת. והיא מיפלגת העי בודה.

מעבר לסיסמות וליחסי ציבור, זהו אכן היעד האמיתי של המרכז הליברלי החדש, שקם לפני שבוע לשקם את הימין המתון, שהיה מיוצג בעבר על ידי מיפלגת הציונים הכלליים.

פילגש מוחזקת

הציונים הכלליים היו בישוב ובמדינה מיפלגה ששילבה בתוכה את אצולת הפרדסנים ובנייהמושבות (ישראל רוקח) עם בעליהבתים שבאו מפולין, בתוספת ברק חיצוני של אינטליגנציה מערבאירופית (פרץ ברנשטיין). התוצאה היתה מיפלגה שהיתה ימנית מאוד מבחינה חברתית כלכלית, ומתונה בעניינים לאומיים. בממשלת ישראל, בין 1951 ו-1955, תמכו שרי הציונים הכלליים בדרך כלל כמשה שרת המתון, נגד דוד בן גוריון הקשוח.

מתינות זו גברה כאשר התאחדו הציונים הכלליים ב-1961 עם הפרוג' רסיבים (פינחס רוזן, משה קול). אז ביקשו להמליך על עצמם מלך: נחום גולדמן, יונה אולם גולדמן סירב. לא היה לו חשק להתעסק בפוליטיקה ישראלית, שהיתה בעיניו מלוכלכת. אז התפרקה המיפלגה המאוחדת, ובקפיצה נחשפונה אחת קפצו הליברלים מגולדמן, מלך היונים, אל מנחם בגין, מלך הניצים.

ב-1965 הוקם גח"ל, ואחר כך הלי כור. הליברלים הפכו ציפור שפונקת ומפוטמת בכלוביהימן של הליכוד. רבים מהם הפכו ניצים קיצוניים. התוצאה היתה המפך של 1977, שהשליט את חרות במדינה. תוצאה שניה: ההתי נוונות הגמורה של המיפלגה הליב רלית, שלא התייצבה לפני הבחר כגוף עצמאי מזה שנות דור: מאז 1961.

מיפלגה שאינה צריכה להתייצב לפני הבחר, אינה זקוקה גם לאישים המושכים קולות. זהו מצב המבטיח מראש הידרדרות בכל הנורמות — הרמה האנושית, היחסים ההדדיים, היריעות לצורכי הציונים.

כמו פילגש מוחזקת, הצריכה למצוא חן רק בעיני מי שמחזיק אותה. מטרה הליברלי הליב רלית מאז 1965 מובלגה דאגה, מלבד אחת: שלא לאבד את מי קומה ברשימת הליכוד.

מאז קם מדי פעם במדינה גוף השירי אף, ל"שחרר את הימין" מכבלי חרות,

להקים מחדש מיפלגה ימנית מעמדת, שלא תזדנב אחרי פופוליוזם חברתי נוסח דויד לוי ויוזם אירידור והקנאות הלאומנית נוסח אריאל שרון.

הראשון שניסה לעשות זאת היה אמנון רובינשטיין, כאשר הקים את תנועת שינוי אחרי מילחמת יום הכי פורים. בעל כורחו, עלה רובינשטיין על פסים שונים לגמרי, שהובילו לתנועת ד"ש.

המרכז הליברלי הוא נסיון חדש בכיוון זה: מיפלגה ימנית מובהקת, המבקשת לשחרר את הימין מן הפופוליוזם הימני קיצוני של חרות.

כמו אביד משורין

הרגע שקם המרכז הליברלי החדש, אי אפשר היה להימנע מהשוואות עם ד"ש.

למעשה אין כמעט דמיון בין שני הגרפים. בולטים דווקא הדי הבדלים.

ד"ש היה מנהיג כריזמטי. למרכז הליברלי אין. הנסיון להציג את שלמה להט כמנהיג כזה הוא מגוחך. יש לציץ מעלות משלו, ואולי יש בו גם היכולת למשוך קולות בזירה הארצית. אך מבחינת הכריזמה הלאומית אין הוא מגיע לקרסוליו של יגאל ירון בימי זוהרו.

ד"ש משכה אישים וזוהרים מכל הכי וונים, ובעיקר מן הצבא והאקדמיה. היה בה מיגוון של אישים חדשים, ללא עבר פוליטי, ביצועיסטים שסיפקו את הכמיהה לפנים חדשות ורענונות. המר כו הליברלי הוא אירגון של עסקנים ותיקים מאוד, שבאו כמעט כולם מפ"י נה אחת.

ד"ש היתה היומרה להביא לציבור מצע חדש ומודרני של רפורמה בכל התחומים. היה זה מצע שיטחי מאוד, שהתעסק בעיקר במכניזם של בחירות ובפורמה של המינהל הציבורי. בראש ד"ש עמדו אישים שהשתייכו כולם למעמד העליון של בעליהפרוויז לגיות במדינה, וקשה היה לדרוש מהם מצע מהפכני. אך המצע היה לפחות למראית עין חדש ומחדש. ואילו למרכז הליברלי יש מצע ישן מאוד מאד.

המצע החברתי-כלכלי של ה מרכז הליברלי הוא מסוף המאה ה-19. הוא מדבר על "יוזמה חופשית", אייתהערבות הממ"י שלה וכיוצא באלה דברים שאבד עליהם הכלה גם בצו"הברית.

יוזמה חופשית, בלי התערבות הממ"י שלה, מתאימה לשנת 1986 כמו אביר משוריון לשדרהקרב המודרני. יוזמה כלכלית חופשית אפשרית כיום כמו כביש בלי רמזורים וחוקירתנועה. נאראות-חברתית, ארץ הקפיטליזם ה מודרני, מתערבת המשרה בכל תהליכי המשק, עליידי מינופולציות של הריבית, צבירת גירעון תקציבי ענקי, תמיכה במיפולג'ענק של "היוזמה החופשית" כמו קרייזלר

הוא בלע את הגלולה המרה והיכה ליום המחרת. לפתיחת הרוינים המעי שיים. הביט בני ברית, אמר לעצמו: הדיברים נתי אחרת.

אך שם הוא הופתע כשנית. שבר עיים לפני פתיחת הוועידה ביקש יצי קחי לראות את התקנון, ונענה שהמיס מך עדיין לא חובר. בבוקר נשלח התקנון שנכתב בסודיות רבה עליידי מייסדי המיפלגה.

בבוקר, כשנשלח התקנון, הבין יצחקי את סיכת הסודיות. היה זה סעיף מיוחד, שנועד לדחוק את רגליו עליפי סעיף זה, שנמרו מחצית המקומות במועצת המיפלגה למייסדים, והמחי צית הנתורת חולקה בין קבוצות המצי טרפים השונות.

וחברות העופה, ועוד ועוד. חברות רבלאומיות הפכו את הליברליזם הישן לבריהה.

הקפיטליזם הקלאסי התיישן ללא תקנה, בריוק כשם שהקומוניזם הקלאסי פשט את הרגל בכרית-המר עצות. מיטב הוגי-הרעיות הפוליטיים והחברתיים מחפשים הגדרות חדשות, מודרניות, המשלבות את השאיפה לחופש ולהומאניזם עם הצורך בתיכונן ובהכונה חברתית.

המרכז הליברלי נקי מכל מה שבה בזאת. הוא חוזר על סיסמות הציונים

רצו להצביע בעד הליכוד של בגין. הם הצביעו בעד ד"ש.

התוצאה: המערך איבד את הבכורה, הליכוד קיבל יותר קולות ממנו, והיה מסוגל להקים קואליציה — גם בלי ד"ש. ביום ניצחונה המסחרר של ד"ש, שזכתה במספר מדהים של 15 מני דאטים, ישבו ראשי ד"ש כאבלים. לא זה בלבד שהעבירו את שילטון המדינה לליכוד, אלא שגם הפכו בלתי-נחוצים לשילטון-הליכוד. הם הצטרפו לממש"י לת-הליכוד כגלגל חמישי.

כיום מחולקת הכנסת בדיוק חצי חצי (60:60) בין המערך ותומכיו הפו

ברמן (משמאל) והמייסדים בפתיחת הוועידה לחזור על התרגיל

סנציאליים והליכוד ותומכיו הפו סנציאליים. כך נוצר הצורך בממש"י לת-האחדות-הלאומית. בבחירות הבאות אין שום חשיבות למה שיתרחש בין הליכוד ובין התחיה וכהנא. או בין המערך ובין ר"ץ ומפ"ס. או בין ש"ס והמפר"ל. יש רק חשיבות למה שיקרה בין שני הגושים.

כדי לשלוט במדינה בלי הליכוד, זקוק גוש המערך לתוספת של כמה מנדאטים. שיבוא מן הליכוד — ורק למנדאטים כאלה יש ערך.

לכן לא חשוב כל כך כמה מנדאטים יקבל המרכז הליברלי בבחירות הבאות, אלא מניין יבואו מנדאטים אלה, ומה הוא יעשה בהם.

כדי להביא לשינוי כלשהו, צריך המרכז הליברלי לקבל את המנדאטים שלו מן הליכוד, וממנו בלבד. והוא צריך להשתמש במנדאטים אלה כדי להוסיף למאגר המנדאטים של קואליציה אשר בראשה יעמוד המערך.

הכלליים משנות ה-50 (תנו לחיות כארץ זואת", מספיק ודי בשילטון מי פא"י"). הוא מסתכן בכך שיריביו ייחוו בצייץ את החרוץ שהטיחה או מפא"י בישראל רוקח. קודמו בתפקיד ראש עיריית תל-אביב: רוקח, רוקח, תהיה חכם / הישאר בתל-אביב ונקח את הים. / מלאכה זו רבה, ואין לך פנאי / השאר את שילטון-המדינה למפא"י."

כמה, מנין, לאן?

אין פירוש הדבר שאין במדינה מקום למיפלגה ימנית-מתונה. להיפך: היא ררושה מאוד.

בתנאי אחד: שתקח קולות מן הליכוד, ותעביר אותם לקואליציה עם המערך.

ד"ש עשתה ב-1977 בדיוק את ההיפך. היא לקחה קולות רבים מן המערך. אורחים רבים מאסו או נמערך הישן והרקוב, עתיר-הסקנדלים, אך לא

"למה אתה מתחיל להסית?" ענה לו בגסות המוכל, יוסף (טומי) לפיד. בינתיים השתבש סדר-היום. בשול" חז הנשיאות יורבן יחזקאל פלומין את הרמלך; ננו, תתחיל כבר בדיון על הת קנזון" היתה זו פשוט גניבת רעתם של הצירים. כי בשעה זו ממש היו כמעט הכל בהפסקת-צירים. כשהחלו האני שים אטיט לחזור לאולם, והסתבר להם שהריון החשוב נערך בהיעדרם, התחיל לעלות המתח. יצחק ברמן התפרץ נרגש לעברו של הרמלך וקרא: "חזרת לשיטות של איבן-גבירול 68"

בהתכוונו למישכנה של המיפלגה הליברלית, שהפכה שם-נרדף לתכונות גסה וחסרת-מעצורים. ברמן על התנגד עקרונית לכך

גם להנהלה נחסמה בפניו הדרך. מתוך 25 המקומות שמרו לעצמם המייסדים 15 מקומות, ועשרת נות" רים וחולקו בין המצטרפים. ליצחק ולאנשיו נותר מקום אחד בלבד.

שיטות איבן-גבירול

אם לא די בכל אלה, הבחין יצחקי כיזמה השני של הוועידה במחזה שהרתיח את דמו. לפני הוועידה הוחלט שרק אותם שנרשמו כחברים במיפלגה לפני ה-15 במאי יהיו בעלי זכות להש" תתף בהצבעות. כאותו בוקר הוא ראה כי ההרשמה נפתחה מחדש, ומיהר להתלונן על זהו מעשה בלתי-חוקי.

כדי לקחת מנדאטים מן הליכוד. על המרכז הליברלי לפנות לקהל של הלי כור:

● אנשיימין מתונים, המואסים כאיריאולוגיה של חרות והחוששים מפני אריאל שרון.

● הבורגנות החדשה שצמחה מתוך הציבור המיזרחי, שהיתה עד כה שבויה בידי חרות.

מטרה זו אינה מושגת אם רוחים אנשים כמו יצחק יצחקי, שיש לו היכולת לפנות דווקא לקהל המיזרחי הנאור. לעומת זאת, צודקים ראשי המרכז הליברלי אם הם נמנעים מרעי

ברמן (משמאל) והמייסדים בפתיחת הוועידה לחזור על התרגיל

יונות רדיקליים. העלולים להפחיד את בוחרי הליכוד. גם מבחינה זו אין הם יכולים להיות ד"ש שניה.

לעומת זאת לא תיתכן שום פשרה על נושא אחד: העתיד הקואליציוני של הגוף החדש.

אם יש בגוף הזה מרכיבים החולמים על התאחדות עם יצחק מודעי ואנשיו, כדי להיות מרכיב עצמאי בקואליציה חדשה עם הליכוד, הרי יכולה להיות למרכז הליברלי השפעה הרסנית על עתיד המדינה. רק אם יתחייב מראש בצורה חריג-שמעית, שפניו לקואליציה עם המערך, ויכל למלא תפקיד חיובי.

בבחירות הבאות יעמדו ה דברים בצורה ברורה לגמרי: שילטון של המערך או שילטון של הליכוד. גוף שינסה להשי תרכב בין השניים מבלי להתי חיוב מראש לאן פניו — קרוב לוודאי שלא יצליח למכור את סחרתו ביום-ההדיון. א.א. ■

שמיוסדי-מיפלגה ישמרו לעצמם את השליטה בה. לפחות לזמן מסוים. כדי לנווט אותה לפי רצונם. אולם הוא טען כי הדבר צריך להיעשות מראש, ובגלוי, עליידי קביעת תקנון שיכריז עלייך בפירוש. מייסדי המרכז הליברלי לא רצו ללכת בדרך זו. מפני שפחדו מפני הטענה שזה אינו דמוקרטי. תחת זאת בחרו בדרך הרבה יותר מכוערת: להעביר את הדברים מאחורי הקלעים ומתחת לשולחן, עלי ידי תכנים. מישפט-הלינץ' שנערך ליצחקי היה חלק ממערכה זו.

היה קל לערוך מישפט-לינץ' כזה, כי טומי לפיד שולט באמצעי-התיק שורת. שליטה זו של העיתונאי (המשך בעמוד 10)